'Acompaña pa un Angel'

Yolanda Croes vertelt over de passagiers van rampvlucht 2000

door Floor Huygen

ORANJESTAD — Soms staat de tijd even stil. Zo lijkt het althans bij ingrijpende gebeurtenissen met een droevig karakter. Velen weten zich nog precies te herinneren waar ze mee bezig waren op het moment dat bekend werd dat president Kennedy was vermoord of toen prinses Diana in Parijs verongelukte. Of dichter bij huis: het tragische ongeval op 13 maart 1996, toen een vliegtuig van Avia Air, onderweg van Aruba naar Punto Fijo, met een brandende motor neerstortte op het schiereiland Paraguana en waarbij alle acht inzittenden het leven verloren.

Aruba was zich in die dagen aan het voorbereiden op een grootse viering van tien jaar Status Aparte op 18 maart, waarbij het gebruikelijke gehakketak tussen regering en oppositie, over hoe de voorvechters van de verworven status (Betico Croes, Shon A. Eman en Juancho Irausquin) het best recht kon worden gedaan, natuurlijk niet achterwege bleef. Opeens waren alle verschillen vergeten en was Aruba weer even 'één'.

Het verdriet was van iedereen en de viering op 18 maart werd uiteindelijk beperkt tot een openluchtmis op Plaza Betico, de onthulling van het monument tegenover het Wilhelminapark en een defilé door de geüniformeerde jeugd, afgenomen door prins Willem-Alexander. De geplande feestelijke activiteiten werden uitgesteld tot Koninginnedag.

Bij het horen van de eerste berichten over het ongeluk zal menigeen gedacht hebben: "Als er maar niemand bij is die ik ken." Zo verging het ook Yolanda Croes. Enkele uren later wist ze dat haar buren tot de slachtoffers behoorden. Niet alleen bij haar, maar bij de hele bevolking sloeg het nieuws in als een bom.

Naast de 28-jarige piloot Sigfried Stede kwamen het echtpaar Leo en Lourdes Thiel en hun 4-jarig zoontje Leandro; Henry en Chana Leito, de Colombiaan Orlando Ortega en de Amerikaanse toerist Jason Segal bij het ongeval om het leven.

Avia Air-directeur Efi Tromp vloog met een ander vliegtuig achter het ramptoestel aan en hij en zijn passagiers, onder wie familieleden van de inzittenden van de eerste machine, waren vanuit de lucht getuige van het drama.

Bij aankomst van de stoffelijke resten op de Reina Beatrix-luchthaven, de laatste tocht langs de werkplekken en woningen en later bij de nationale rouwdienst in de kerk van Savaneta speelden zich emotionele en hartverscheurende taferelen af. Daarna werd het stil.

Voor de nabestaanden van de ramp was alleen aan het begin even professionele hulp beschikbaar, maar daarna werden ze in het dragen van het verlies en hun verdiet min of meer aan hun lot overgelaten.

Een jaar na de ramp werd voor de slachtoffers een herdenkingsdienst gehouden en daarbij leek het alsof het ging om de begrafenisplechtigheid zelf. De smart was nog even groot en van enige vorm van verwerking was nauwelijks sprake. Eerder het tegendeel was waar: de moeder van Chana, vroeger een fiere vrouw en bekend om haar rappe en scherpe tong, was nog slechts een hoopje ellende.

Deze droevige confrontatie inspireerde Yolanda Croes tot het schrijven van een boek over de ramp, of eigenlijk over het leven van de slachtoffers tot het moment dat ze elkaar ontmoetten voor hun (laatste) reis naar Venezuela.

Aan de hand van gesprekken met familieleden, vrienden, bekenden en collega's heeft ze het leven van de slachtoffers gereconstrueerd. Terwijl ze daarmee bezig was raakte ze steeds meer onder de indruk van de positieve en mooie herinneringen die alle personen bij hun omgeving bleken te hebben teweeggebracht.

Lourdes bijvoorbeeld, die koffiedame was bij de kredietafdeling van Interbank, was er niet alleen maar voor het rondbrengen van koffie en thee, maar in werkelijkheid steun en toeverlaat voor veel van haar collega's; iemand bij wie men terecht kon met persoonlijke problemen. Haar verscheiden liet met name daar een grote leegte achter.

Chana had bijna twintig jaar bij Huize Stella Maris gewerkt en was bijzonder geliefd bij de ouden van dagen, die de dood van de goedlachse bejaardenverzorgster maar moeilijk konden verwerken. Het lag toch veel meer voor de hand dat zij op hun leeftijd het aardse voor het eeuwige leven zouden verwisselen dan deze vrouw in de bloei van haar leven.

Leo had vanaf zijn achttiende onafgebroken bij de Victoria Bottling Company in San Nicolas gewerkt en Henry was een gewaardeerd medewerker van Brenchie's.

Sigfried had al van kinds af aan ervan gedroomd om piloot te worden en in zijn schoolbank zat hij denkbeeldig achter de stuurknuppel. Hij was een toegewijd *operations officer* bij de ALM en General Air Services en later werkte hij als steward bij Air Aruba. Al zijn ex-collega's, onder wie ondergetekende, herinneren zich Sigfried als een vriendelijk en behulpzaam persoon, die alleen maar die ene onrust had: het verwezenlijken van zijn droom om vlieger te worden. Gezagvoerder bij de nationale luchtvaartmaatschappij Air Aruba.

In het boek *Acompaña pa un Angel* met als ondertitel *E tragedia di buelo 2000* neemt de 4-jarige Leandro als *angelito* de andere passagiers van de Cessna als het ware aan de hand. Op de door Giolina Molina ontworpen omslag van het boek staat hij als engeltje afgebeeld.

"Door publicatie van het boek zullen bij de nabestaanden ongetwijfeld wonden worden geopend", aldus Yolanda Croes. "Maar omdat die wonden nooit genezen zijn, kan men er nu achter komen hoe geliefd de slachtoffers in hun omgeving wel waren, en dat kan een grote steun betekenen. Toen publicatie van het verhaal aan de orde kwam, hebben ze ook gehuild, maar niet in verwijtende zin."

Iedereen heeft zijn of haar medewerking aan het tostandkomen van het verhaal verleend. De enigen die dat niet hebben gedaan, waren de nabestaanden van de Amerikaanse Jason Segal; niet omdat ze niet aan het boek wilden meewerken, maar omdat ze met betrekking tot het ongeluk nog in juridische procedures zijn verwikkeld.

Tijdens een recentelijk op televisie uitgezonden gesprek met familieleden bleek hoe moeilijk men het had om over het ongeluk te praten. Men was veelal zo verteerd door verdriet dat zelfs goede herinneringen aan de slachtoffers in tranen smoorden.

Het boek vormt ook een aanklacht. Het staat vast dat er bij dergelijke calamiteiten niet de nodige professionele nazorg aan de achterblijvers kan worden verleend; anderzijds ook dat er tweeënhalf jaar na dato nog geen verzekeringsuitkeringen hebben plaatsgevonden. Het boek behandelt ook het onderzoek dat na het ongeluk werd ingesteld tot en met het aanbieden van het eindrapport van de Raad voor de Luchtvaart eind januari 1998.

Acompaña pa un Angel wordt in eigen beheer uitgegeven en is vanaf 26 september verkrijgbaar bij de boekhandels op Aruba, Bonaire, Curaçao en St. Maarten.